บทที่ 2

แนวคิด และปัญหาในการคุ้มครองผู้เสียหายจากการลักลอบบันทึกภาพถ่าย หรือวีดีทัศน์โดยมิชอบ

การศึกษาถึงปัญหาในเรื่องการลักลอบบันทึกภาพถ่าย หรือวีดีทัศน์โดยมิชอบเพื่อนำไปสู่การหามาตรการในการแก้ไขที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทยนั้น ก่อนอื่นผู้ศึกษาจึงได้ทำการศึกษารากฐาน ทำความเข้าใจในหลักของสิทธิส่วนบุคคลอันมีที่มาจากวิวัฒนาการของสิทธิมนุษยชนซึ่งถือเป็นหัวใจหลักในการเข้าคุ้มครองผู้เสียหายจากการลักลอบบันทึกภาพถ่ายหรือวีดีทัศน์โดยมิชอบ ปัญหาคือแล้วอะไรคือนิยามของสิทธิส่วนบุคคล รวมถึงสิทธิมนุษยชนนั้นคืออะไร มีที่มาจากไหน และพัฒนาการอย่างไรจนกระทั่งมาเป็นสิทธิส่วนบุคคลล้วนเป็นสิ่งซึ่งผู้ศึกษาจะได้ทำการศึกษาต่อไปในบทที่ 2 นี้ โดยจะเริ่มทำการศึกษาถึงหลักการทั่วไปของสิทธิมนุษยชนไปจนถึงการวิวัฒนาการกลายมาเป็นสิทธิส่วนบุคคลทั้งของประเทศไทย และต่างประเทศ จากนั้นจึงศึกษาในส่วนของมาตรการในการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลที่มีอยู่ในปัจจุบัน

2.1 หลักการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล

ด้วยเหตุที่การลักลอบบันทึกภาพถ่าย หรือวีดีทัศน์โดยมิชอบนั้นเป็นการรุกล้ำสิทธิส่วนบุคคลซึ่งมีลักษณะที่เป็นนามธรรม และซับซ้อน ทั้งนี้เนื่องจากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดในเรื่องสิทธิ ที่ปัจจุบันยังคงเป็นคำที่มีความหมายไม่กระจ่างชัดทำให้เป็นการยากที่จะให้คำจำกัดความ หรือเข้าใจถึงขอบเขตของสิทธิส่วนบุคคลได้ ในส่วนนี้ผู้ศึกษาจึงขอเริ่มทำการศึกษาถึงวิวัฒนาการของสิทธิส่วนบุคคลเพื่อที่จะได้เข้าใจถึงความสำคัญในการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของประชาคมโลกที่มีปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนในปฏิญญาสากลแห่งสหประชาชาติ ที่ซึ่งได้ส่งผลให้เกิดแนวความคิดในการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในประเทศไทย อันเป็นสาระหลักในแนวทางการคุ้มครองผู้เสียหายจากการลักลอบบันทึกภาพถ่าย หรือวีดีทัศน์โดยมิชอบต่อไป

1) กฎหมายตามธรรมชาติ และสิทธิตามธรรมชาติ

ในสมัยโบราณนั้นการปกครองของรัฐต่างก็ยังไม่มีการแบ่งแยกอำนาจตามระบอบประชาธิปไตยอย่างในปัจจุบัน การปกครองทั้งหมดในรัฐจึงต้องขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้ปกครองรัฐ

ที่จะกระทำการตามที่เห็นสมควร จึงเกิดการละเมิดซึ่งสิทธิของประชาชนได้ตามอำเภอใจ ทำให้ประชาชนได้รับความทุกข์ยาก แนวคิดในการค้นหาหลักประกันคุ้มครองสิทธิของประชาชนมิให้ถูกละเมิดจากอำนาจของรัฐ และผู้ปกครองรัฐนั่นก็คือ แนวความคิดเรื่องกฎหมายธรรมชาติ (Natural Law) และสิทธิตามธรรมชาติ(Natural Right) จึงเกิดขึ้น โดยที่เป็นแนวคิดที่เชื่อว่านอกจากกฎหมายที่ฝ่ายบ้านเมืองกำหนดขึ้นยังมีกฎหมายอีกประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ คือเป็นกฎหมายที่เกิดมาเองโดยมนุษย์ไม่ได้ทำขึ้น เป็นกฎหมายที่ใช้ได้โดยไม่จำกัดเวลา และสถานที่ มีฐานะอยู่เหนือรัฐ กล่าวคือ รัฐต้องเคารพกฎธรรมชาติ การบัญญัติกฎหมายของรัฐจะต้องบัญญัติให้มีความสอดคล้องกับธรรมชาติจึงจะมีสภาพบังคับได้ ซึ่งโดยลักษณะสำคัญของกฎหมายธรรมชาติต้องประกอบด้วยลักษณะ 3 ประการคือ[1]

1) เป็นกฎหมายที่ใช้ได้โดยไม่จำกัดเวลา

2) ใช้ได้ทุกแห่งไม่จำกัดว่าต้องใช้ในรัฐใดรัฐหนึ่ง

3) อยู่เหนือกฎหมายของรัฐ คือรัฐจะตรากฎหมายให้ขัดแย้งกับกฎหมายธรรมชาติไม่ได้ มิเช่นนั้นกฎหมายบ้านเมืองก็เท่ากับไม่มีสภาพบังคับ

และด้วยแนวคิดในเรื่องกฎหมายธรรมชาตินี้จึงส่งผลให้เกิดมีสิทธิตามธรรมชาติขึ้น โดยสรุปสิทธิตามธรรมชาติคือแนวคิดที่ถือว่ามนุษย์เกิดมาเท่าเทียมกัน และพระเจ้าซึ่งเป็นผู้สร้างมนุษย์มาได้ให้สิทธิบางอย่างแก่มนุษย์ ซึ่งสิทธิเหล่านี้ไม่อาจโอนให้แก่กันได้ และไม่มีใครจะล่วงละเมิดได้ซึ่งสิทธิเหล่านี้ได้แก่ สิทธิในชีวิต เสรีภาพ และสิทธิที่จะหาความสุข นอกจากนี้รัฐทั้งหลายจะต้องกระจายอำนาจเพื่อให้มนุษย์มีสิทธิเหล่านี้อย่างเต็มที่[2]

แนวความคิดเรื่องกฎหมายธรรมชาติ และสิทธิตามธรรมชาติมีที่มาเริ่มมาจากนักคิดนักปรัชญาชาวกรีกดังเช่นแนวคิดของอริสโตเติล (Aristotle) ที่กล่าวว่าความเป็นธรรมตามธรรมชาตินั้นคือเป็นความเป็นธรรมที่สมบูรณ์ กับสิ่งซึ่งเป็นความเป็นธรรมโดยเพียงกฎหมายอันเป็นความเป็นธรรมที่ไม่สมบูรณ์ เพราะความเป็นธรรมตามธรรมชาตินั้นมีผลใช้บังคับในทุกๆแห่งเหมือนกัน[3] โดยมนุษย์สามารถเข้าถึงกฎหมายอุดมคติได้โดยอาศัยญาณปัญญา หรือ "เหตุผล" ที่เป็นอิสระจากความอยากทั้งปวง จุดสำคัญคือเขายังเชื่อว่า "เหตุผล" ของมนุษย์เป็นส่วนหนึ่ง

---

[1] กุลพล พลวัน, พัฒนาการแห่งสิทธิมนุษยชน, (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2538) น. 26.

[2] กุลพล พลวัน, สิทธิมนุษยชนในสังคมไทย, (กรุงเทพมหานคร) น.15-16.

[3] กุลพล พลวัน, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 1*, น.26.

ของธรรมชาติมนุษย์ หรือคือธรรมชาติได้มอบความสามารถใช้เหตุผลแก่มนุษย์ อันทำให้มนุษย์มีลักษณะที่แตกต่างจากสัตว์โลกชนิดอื่น[4] ต่อมาแนวคิดของอริสโตเติลได้รับการพัฒนาโดยนักปรัชญาสำนัก สโตอิค ซึ่งเห็นว่ากฎหมายธรรมชาตินั้นเป็นเหตุผลของมนุษย์ที่มีอยู่ในตัวมนุษย์เอง และถือว่ากฎหมายตามธรรมชาตินั้นใช้บังคับได้เหนือพระเจ้า และมนุษย์ เป็นกฎหมายที่กำหนดว่าทุกสิ่งในโลกมีความเสมอภาคกัน มนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐที่สามารถแยกความดี และความชั่วได้จึงเกิดหลักที่นำเหตุผลมาควบคุมมนุษย์ ก็เนื่องจากว่ามนุษย์ทุกคนล้วนแต่มีเหตุผลไม่ต่างกันนั่นเอง[5] ต่อมาในช่วงของยุคกลาง(Middle Age) แนวคิดเรื่องของกฎหมายธรรมชาติได้ถูกผนวกและแสดงออกมาในรูปทางความเชื่อในศาสนาคริสต์ โดยถือว่ากฎหมายธรรมชาติเป็นกฎหมายที่สืบเนื่องมาจากเจตจำนงของพระผู้เป็นเจ้า กฎหมายที่พระผู้เป็นเจ้าบัญญัติจึงควรมีฐานะที่เหนือกว่ากฎหมายที่รัฐบัญญัติขึ้นโดยนักคิดที่สำคัญในยุคนี้ ได้แก่

เซนต์โทมัส อไควนัส(Saint Thomas Aquinas) เชื่อมั่นว่า"เหตุผล" เป็นพื้นฐานที่นำไปหาความจริงสูงสุด แต่ ณ จุดที่เหตุผลไม่สามารถจะก้าวต่อไปได้ก็เป็นจุดเริ่มต้นในศรัทธาความเชื่อในพระเจ้า เหตุผลจึงมีหน้าที่รับใช้ความเชื่อหรืออีกนัยหนึ่ง ปรัชญาคือผู้รับใช้เทวศาสตร์[6] ทำให้กฎหมายมีลักษณะที่ไม่มีที่สิ้นสุด (Eternal Law)[7] ครอบงำโลกตามเจตนารมณ์ของพระผู้เป็นเจ้ากลายเป็นกฎหมายทางศีลธรรมตามธรรมชาติ และเมื่อกฎหมายก่อให้เกิดรัฐ ดังนั้นกฎหมายจึงมีอำนาจเหนือรัฐ กฎหมายคือเหตุผลที่ถูกต้องและสอดคล้องกับกฎหมายธรรมชาติ เพราะกฎหมายธรรมชาติถือเป็นรัฐธรรมนูญของโลก ทั่วโลกจึงใช้กฎหมายธรรมชาติเป็นแม่แบบในการบัญญัติกฎหมายเหมือนกัน[8] ดังนั้นกฎหมายที่มนุษย์บัญญัติขึ้นจึงไม่ควรขัดกับ

---

[4] พนัส ทัศนียานนท์,"ปรัชญากฎหมายธรรมชาติ",วารสารอัยการ, 3(มีนาคม 2523), น.40.

[5] *เพิ่งอ้าง*, น.41 .

[6] จรัญ โฆษณานันท์,สิทธิมนุษยชนไร้พรมแดน ปรัชญากฎหมาย และความเป็นจริงทางสังคม,(กรุงเทพมหานคร:นิติธรรม,2545) น.97.

[7] กุลพล พลวัน,พัฒนาการแห่งสิทธิมนุษยชน,(กรุงเทพมหานคร:วิญญูชน, 2538) น. 27.

[8] เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์, หลักกฎหมายว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ, (กรุงเทพมหานคร :วิญญูชน,2547):น.39.

กฎหมายธรรมชาติ ถ้าขัดก็ไม่เป็นกฎหมายและไม่มีความผูกพันความรู้สึกผิดชอบของผู้อยู่ใต้บังคับ[9]

ฮิวโก โกรติอุส(Hugo Grotius) ผู้ก่อตั้งทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติสมัยใหม่กลับมองต่างออกไป โดยเขาเห็นว่ากฎหมายธรรมชาติมีที่มาจากธรรมชาติของมนุษย์เอง ไม่ใช่เรื่องเจตจำนงที่มาจากพระเจ้า เมื่อมีที่มาจากมนุษย์ กฎหมายธรรมชาติที่มีที่มาจากมนุษย์จึงไม่มีการเปลี่ยนแปลง และเป็นสากลใช้กับทุกคนได้ ซึ่งต่อมาได้พัฒนาเป็นรูปแบบแนวคิดในเชิงสัญญาประชาคม (Social Contract) หลักการสำคัญทั่วไปถือว่า ประชาชนคือที่มาของอำนาจทางการเมือง พิจารณาสังคมมนุษย์ในแนวปัจเจกชนนิยม โดยถือว่ารัฐคือสิ่งสมมติทางกฎหมายที่ประกอบด้วยเจตจำนง และความยินยอมร่วมกันของบุคคลแต่ละคนในสังคม การก่อเกิดอำนาจรัฐจึงมีลักษณะเป็นการทำสัญญาข้อตกลงว่าจะเคารพซึ่งกันและกัน ในแง่ที่สมมติฐานของทฤษฎีสัญญาประชาคมมีความสัมพันธ์กับปรัชญากฎหมายในแง่เป็นตัวกำหนดความสำคัญ และอำนาจบังคับของหลักกฎหมายธรรมชาติ[10] กล่าวได้โดยสรุปหลักสำคัญของปรัชญากฎหมายธรรมชาติ คือ[11]

1. (เชื่อว่า) มีสิ่งที่เป็นหลักคุณค่าสัมบูรณ์ (Absolute Values) และอุดมคติซึ่งกำเนิดขึ้นจากหลักคุณค่าเหล่านั้น ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นเกณฑ์พื้นฐาน (Touchstones) ในการตรวจสอบความสมบูรณ์แห่งกฎหมายต่างๆ

2. ในธรรมชาติมีระเบียบอันแน่นอนหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยความมีเหตุผล (Rational) ซึ่งมนุษย์สามารถรับรู้ได้ (โดยอาศัย "เหตุผล" ในธรรมชาติของมนุษย์) ดังนั้นบรรทัดฐานแห่งการกระทำของมนุษย์จึงอาจพิจารณาว่าเป็น "กฎแห่งธรรมชาติ" (Law of Nature) (กฎหมายธรรมชาติ)

3. หากสังเกตตรวจสอบและเข้าใจได้อย่างถูกต้อง ธรรมชาติจักให้เกณฑ์บรรทัดฐานซึ่งทำให้เราสามารถตระหนักได้ถึงหลักคุณค่าอันมีเนื้อหาที่สามารถหยั่งรู้ได้ เป็นนิรันดรและเป็นสากล และจากหลักคุณค่านี้เองซึ่งอาจช่วยให้เราได้มาซึ่งข้อกำหนดเชิงคุณค่า (Value – statement) อันถูกต้องเหมาะสม

---

[9] กุลพล พลวัน, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 7*, น.27.

[10] พนัส ทัศนียานนท์,"ปรัชญากฎหมายธรรมชาติ", วารสารอัยการ, 3(2523), น.63.

[11] จรัญ โฆษณานันท์,สิทธิมนุษยชนไร้พรมแดน ปรัชญากฎหมาย และความเป็นจริงทางสังคม,(กรุงเทพมหานคร:นิติธรรม, 2545) น.89.

4. สิ่งที่ดี/มีคุณประโยชน์ คือสิ่งที่สอดคล้องกลมกลืนกับธรรมชาติ สิ่งที่เลว ชั่วร้าย คือสิ่งที่ขัดแย้งกับธรรมชาติ

5. กฎหมายซึ่งขาดไร้ความสมบูรณ์ทางศีลธรรม ถือเป็นความผิดบกพร่องและไม่เป็นธรรม กฎหมายธรรมชาติสร้างความเป็นโมฆะแก่คำประกาศแห่งกฎหมายบางบทที่บัญญัติขึ้น (Positive Law) (อย่างไร้ศีลธรรม) และวางเกณฑ์อุดมคติซึ่งกฎหมายที่บัญญัติขึ้นควรบรรลุเข้าถึง

ตัวอย่าง ในครั้งที่แอนทีโกนี (Antigone) ตัวละครเอกซึ่งเป็นสตรีในงานวรรณกรรมคลาสสิกเมื่อ 2 พันกว่าปีที่แล้วของโซโฟคริส (Sophocles) ยืนหยัดความกล้าหาญของเธอท้าทายอำนาจราชโองการของกษัตริย์ Creon ที่ห้ามจัดพิธีฝังศพพี่ชายของเธอผู้เป็นขบถที่ถูกทิ้งประจานไว้ในที่สาธารณะ แอนทีโกนิมิได้อ้างถึงสิทธิธรรมชาติในการขัดขืนอำนาจ/คำสั่งที่ไม่เป็นธรรม แต่อ้างกฎหมาย หรือหลักความเป็นธรรมตามธรรมชาติซึ่งเธอเชื่อมั่นว่าสูงส่งศักดิ์สิทธิ์กว่าคำสั่งของมนุษย์ผู้เป็นผู้ปกครองใดๆ

2) สิทธิมนุษยชน

จากแนวความคิดในเรื่องกฎหมายธรรมชาติที่มุ่งคุ้มครองสิทธิของประชาชนในรัฐโดยใช้เป็นแนวทางในการจำกัดอำนาจของรัฐ และผู้ปกครองรัฐไม่ให้กระทำการปกครองอันเป็นการละเมิดสิทธิของประชาชนได้ตามอำเภอใจ แนวความคิดในเชิงอุดมคตินี้ก็ได้รับการพัฒนาไปโดยยังคงมุ่งประสงค์เพื่อให้มีกฎหมายที่มีลักษณะเป็นการถ่วงดุลการใช้อำนาจของรัฐ และให้มีผลเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของมนุษย์ให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถบัญญัติได้ จึงทำให้เกิดการเรียกร้องของประชาชนเพื่อให้รัฐยอมจำกัดอำนาจของตนเอง และจัดทำเอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษรรับรองแนวคิดในเชิงอุดมคติในเรื่องสิทธิเสรีภาพอย่างเป็นทางการ ให้สามารถใช้บังคับได้อย่างเป็นรูปธรรมในสังคม ที่สำคัญดังนี้

ก. การจัดทำมหากฎบัตรแมกนาคาร์ตา (Magna Carta)

ปีค.ศ.1215 ประเทศอังกฤษจัดทำเอกสารที่ให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนชาวอังกฤษโดยมีบทบัญญัติรวมทั้งสิ้น 63 ข้อหลักสำคัญ คือ

1. กษัตริย์จะเก็บภาษีโดยไม่ได้รับความยินยอมจากที่ประชุมพวกนักบวช และพวกบารอนชั้นสูงหาได้ไม่ บทบัญญัตินี้ได้วางหลักการที่ว่า "ไม่มีการเก็บภาษีโดยปราศจากผู้แทน" (No taxation without representation)

2. การงดเว้นการใช้กฎหมาย หรือการยกเว้นไม่ใช้กฎหมายบังคับแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งจะกระทำไม่ได้ (Equality before the law)

3. บุคคลใดจะถูกจับกุม กักขัง ขับไล่ หรือริบทรัพย์สินของเขานั้นหาได้ไม่เว้นเสียแต่จะได้รับการพิจารณาโดยบุคคลชั้นเดียวกับเขา (his peers) และตามกฎหมายบ้านเมืองซึ่งต่อมาหลักการนี้ทำให้เกิดหลักเสรีภาพส่วนบุคคล (Personal Liberty) คือสิทธิที่จะทำอะไรก็ได้ตามใจชอบเว้นแต่จะกระทบถึงผลประโยชน์ของบุคคลอื่น หรือของสาธารณชนเท่านั้น และทำให้เกิดหลักในเรื่องการป้องกันการจับกุมโดยไม่มีเหตุอันควร (Writ of Habeas Corpus) ตลอดจนเกิดระบบการพิจารณาคดีโดยคณะลูกขุน (Jury) ในประเทศอังกฤษขึ้น[12]

ข. คำประกาศอิสรภาพ (The Declaration of Independence)

ประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดถึงสิทธิเสรีภาพของพลเมืองสหรัฐ ในอันที่จะได้รับการเคารพสิทธิ และเสรีภาพจากรัฐบาลดังจะเห็นได้จากวรรค 2 ของคำประกาศอิสรภาพที่กล่าวว่า "เราถือความจริงซึ่งได้ประจักษ์แก่ตัวเองแล้วว่า มนุษย์เราเกิดมาย่อมเท่าเทียมกัน และต่างก็ได้รับสิทธิบางประการซึ่งไม่อาจโอนให้แก่กันได้มาจากพระผู้เป็นเจ้า กล่าวคือ สิทธิในชีวิต สิทธิในเสรีภาพ และสิทธิในการแสวงหาความสุข และเพื่อที่จะป้องกันสิทธิเหล่านี้ จึงได้จัดตั้งขึ้นซึ่งรัฐบาลได้รับอำนาจอันชอบธรรมด้วยความยินยอมของประชาชนผู้อยู่ใต้การปกครอง เมื่อเป็นเช่นนี้หากรัฐบาลดำเนินการปกครองไปในทางที่เป็นปรปักษ์ต่อหลักการดังกล่าวเมื่อใด เมื่อนั้นก็เป็นสิทธิของประชาชนที่จะเปลี่ยนแปลงหรือเลิกล้มรัฐบาลนั้นเสียได้ และกลับสถาปนารัฐบาลใหม่ขึ้นตามที่เห็นว่าจะทำให้เขาได้รับความปลอดภัยและยังความผาสุกให้เกิดขึ้นมากที่สุด...."[13] นอกจากนั้นยังมีการบัญญัติกฎหมายหลัก คือรัฐธรรมนูญขึ้นใช้ร่วมกันในระหว่างมลรัฐ ซึ่งต่อมาได้ทำการแก้ไขให้มีลักษณะที่เป็นการคุ้มครองสิทธิมากขึ้นโดยสาระสำคัญดังนี้[14]

1. การประกันเสรีภาพในด้านต่างๆ เช่น ศาสนา การพูด การพิมพ์โฆษณา การชุมนุมโดยสงบ และการยื่นเรื่องราวร้องทุกข์ต่อรัฐบาล

2. การอนุญาตให้ประชาชนมี และถืออาวุธได้

3. กองทหารจะเข้าไปอยู่อาศัยในเคหสถานบ้านเรือนของราษฎร โดยที่เจ้าของมิได้ยินยอมมิได้

---

[12] กุลพล พลวัน, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 7*, น.30 – 31.

[13] กุลพล พลวัน, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 7*, p.31.

[14] นพนิธิ สุริยะ," เอกสารประกอบการสัมมนาระดับชาติ เรื่อง "การสอนสิทธิมนุษยชน,"เอกสารอ่านประกอบวิชา น.861 กฎหมายระหว่างประเทศ:สิทธิมนุษยชน ชุดที่ 1, (มีนาคม 2530),น.16 – 17.

4. การตรวจค้นบุคคล เคหสถาน ทรัพย์สิน หรือเอกสารจะต้องมีหมายค้น

5. การพิจารณาคดีอาญาที่มีโทษหนัก เช่น ประหารชีวิต จะต้องผ่านคณะลูกขุน ความผิดในการกระทำเดียวกันจะมีการพิจารณาพิพากษาซ้ำอีกไม่ได้ บุคคลจะถูกบังคับให้การปรักปรำตนเองไม่ได้ การลงโทษบุคคล การจำกัดสิทธิจะต้องกระทำโดยกระบวนการของกฎหมายทรัพย์สินส่วนตัวถ้าจะนำไปเพื่อประโยชน์สาธารณประโยชน์จะต้องมีการตอบแทนด้วยความเป็นธรรม

6. การพิจารณาพิพากษาคดีอาญาจะต้องไม่ล่าช้า และต้องกระทำโดยเปิดเผย ณ ที่ๆความผิดเกิดขึ้นโดยลูกขุนที่ไม่มีอคติ บุคคลจะต้องได้รับแจ้งให้ทราบถึงลักษณะและเหตุผลที่กล่าวหาและให้ประกันเรื่องที่จะมีทนายแก้ต่าง การสืบพยานจะต้องทำต่อหน้าผู้ต้องหา

7. การกำหนดค่าปรับ และการประกันตัวจะสูงเกินควรไม่ได้ และห้ามการลงโทษที่ทารุณโหดร้าย (ได้เคยมีคำพิพากษาของศาลสูงตัดสินว่า การประหารชีวิตเป็นการลงโทษที่ทารุณโหดร้าย)

8. จำกัดขอบเขตการใช้สิทธิของผู้หนึ่งมิให้ล่วงละเมิดต่อสิทธิของผู้อื่น

9. เลิกการมีทาสและการบังคับใช้โดยไม่สมัครใจยกเว้นเป็นการลงโทษตามกฎหมาย

10. ให้ความเสมอภาคแก่ประชาชนอเมริกันที่แม้มีความแตกต่างทั้งในเรื่องเชื้อชาติและสีผิว

ค. ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และพลเมือง (Declaration des droits de l'Homme et du Citoyen)

ปีค.ศ.1789 ประเทศฝรั่งเศสได้จัดทำปฏิญญาฉบับนี้ขึ้นซึ่งถือได้ว่าเป็นเอกสารรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่ครบถ้วนมากที่สุดโดยมีคำอารัมภบทว่า "บรรดาผู้แทนของประชาชนฝรั่งเศสซึ่งประกอบเป็นสมัชชาแห่งชาติได้พิจารณาเห็นว่า ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ความหลงลืมความไม่นำพาต่อสิทธิมนุษย์ เป็นต้นเหตุนำมาซึ่งภัยพิบัติแก่ประชาชนและความเหลวแหลกของรัฐบาล ผู้ปกครองทั้งหลายจึงพร้อมกันโดยให้ประกาศเป็นปฏิญญาโดยชัดแจ้ง แสดงถึงสิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์อันศักดิ์สิทธิ์และไม่อาจโอนให้แก่กันได้เพื่อให้ปฏิญญานี้ ซึ่งปรากฏอยู่ต่อหน้าบรรดาสมาชิกของสังคมเสมอนั้น จักได้เตือนให้ทุกคนคำนึงถึงสิทธิและหน้าที่ของตนอยู่ทุกเมื่อ เพื่อให้การกระทำของอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหารอันเปลี่ยนแปลงไปตามความมุ่งหมายของการจัดการปกครองบ้านเมือง ซึ่งแต่นี้สืบไปจะมีมูลฐานอยู่บนหลักธรรมดาและไม่อาจจะคัดค้านได้นั้น มุ่งไปในทางที่จะผดุงรักษาไว้ซึ่งรัฐธรรมนูญและความเจริญสุขของประชาชน

ฉะนั้น สมัชชาแห่งชาติจึงรับรู้และขอประกาศสิทธิต่อไปนี้ของมนุษย์และของพลเมืองต่อหน้าและภายใต้ความคุ้มกันของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลก...."[15] โดยสาระสำคัญสรุปได้ว่า[16]

1. เน้นถึงความเป็นอิสระและความมีสิทธิเท่าเทียมกันของมนุษย์

2. ให้คำจำกัดความของเสรีภาพว่าเป็นอำนาจที่จะกระทำการสิ่งใดได้โดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้อื่น

3. การรักษาไว้ซึ่งสิทธิธรรมชาติอันไม่อาจจะพรากออกไปได้จากมนุษย์ สิทธิในเสรีภาพ ทรัพย์สิน การตรวจค้น การกดขี่

4. การรับรองสิทธิในการพูด การพิมพ์ การนับถือศาสนา และต่อภาวะที่ปลอดจากการจับกุมตามอำเภอใจ

นอกจากนี้ยังถือเป็นแม่แบบในการจัดทำปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติต่อมาอีกด้วยโดยจากแนวคิดทางด้านสิทธิมนุษยชนที่พัฒนาขึ้นมาตามลำดับนี้ส่งผลให้ประชาคมโลกตระหนักถึงความสำคัญในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน อันส่งผลให้เกิดการจัดทำร่างปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติขึ้น ซึ่งถือเป็นเครื่องหมายที่ยิ่งใหญ่แห่งประวัติศาสตร์การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน สิทธิในความเป็นส่วนตัว (The right to privacy) นั้นก็เริ่มได้รับการคุ้มครองอย่างเป็นรูปธรรมเป็นครั้งแรก ทำให้ประเทศต่างๆซึ่งมีฐานะสมาชิกของสหประชาชาติจำต้องปรับปรุงหลักในการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวตามปฏิญญาสากลฉบับนี้

โดยสรุปแนวคิดของต่างประเทศ "สิทธิส่วนบุคคล" จึงแบ่งออกๆได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้

(1) สิทธิส่วนบุคคลภายนอก คือ ชื่อ เครื่องหมาย เครื่องหมายประจำตระกูล ชื่อและเครื่องหมายของสมาคม เครื่องแบบหรือสัญลักษณ์ของสมาคม เครื่องหมายการค้า ชื่อและเครื่องหมายการค้า ตราของบริษัทและหีบห่อสินค้า

(2) สิทธิส่วนบุคคลเกี่ยวกับเกียรติยศ ชื่อเสียง คือ เกียรติยศชื่อเสียงส่วนบุคคล เกียรติยศชื่อเสียงทางวิชาชีพ หรือทางการค้า

---

[15] กุลพล พลวัน, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 7*, น.34.

[16] นพนิธิ สุริยะ, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 14*, น.17 – 18.

(3) สิทธิส่วนบุคคลเกี่ยวกับความลับ คือ ความลับส่วนบุคคล สภาพจิต สุขภาพ ชีวิต ครอบครัว ความลับทางวิชาชีพหรือทางการค้า ความเป็นอิสระในการดำรงชีวิต การเปิดจดหมาย ดักฟังโทรศัพท์ สิทธิในรูปภาพของตน สิทธิที่จะไม่ถูกเปิดเผยต่อสาธารณะ

(4) สิทธิส่วนบุคคลภายใน คือ ชีวิต ร่างกาย อนามัย(การรบกวนทางร่างกาย) และจิตใจ (การรบกวนทางจิตใจ) เสรีภาพในการกระทำและการทำงานตามใจสมัคร

2.2 มาตรการในการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล

การกำเนิดขึ้นของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนซึ่งรับรองโดยสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ (Universal Declaration of Human Rights) ก็เนื่องด้วยความมุ่งประสงค์ของผู้ร่างที่จะให้มีองค์กรหนึ่งทำหน้าที่ในการปกป้องสิทธิมนุษยชนในระดับระหว่างประเทศ และถึงแม้ปฏิญญาฉบับนี้จะไม่ก่อเกิดพันธะทางกฎหมายผูกพันรัฐสมาชิกอันส่งผลไปถึงการให้ความคุ้มครองสิทธิของประชาชนในรัฐหนึ่งได้เนื่องจากการมีสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งก็รวมถึงสิทธิส่วนบุคคลนั้นโดยแท้จริงก็ขึ้นอยู่ว่ารัฐที่ผู้นั้นอาศัยอยู่ได้ให้สิทธิแก่เขามากน้อยเพียงใด โดยการออกเป็นกฎหมายรับรองสิทธินั้นๆไว้ก็ตาม สิทธิมนุษยชนนั้นโดยหลักมาจากแนวความคิดเรื่องทฤษฎีสิทธิตามธรรมชาติเชื่อว่ามนุษย์มีสิทธิต่างๆติดตัวมาโดยกำเนิด ซึ่งกฎหมายของรัฐไม่อาจทำลายได้ เช่นเดียวกับสิทธิมนุษยชนที่ระบุไว้ในปฏิญญาฯ สิทธิเช่นว่านี้ยังไม่มีฐานะเป็นสิทธิตามกฎหมายอย่างแท้จริงเป็นแต่เพียงการยอมรับว่า ในฐานะที่เกิดเป็นมนุษย์นั้นควรมีสิทธิอะไรบ้างเพื่อเป็นแนวทางสำหรับรัฐต่างๆในการนำไปบัญญัติเป็นกฎหมายใช้บังคับในรัฐต่อไป[17]

ทั้งนี้โดยเนื้อหาแล้วถือเป็นเอกสารทางลายลักษณ์อักษรฉบับแรกที่บัญญัติคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในอันที่จะไม่ถูกแทรกแซงในความเป็นส่วนตัว ตามที่บัญญัติไว้ในข้อ 12 ความว่า

"ข้อ 12 การเข้าไปแทรกสอดโดยพลการในกิจการส่วนตัว ครอบครัว เคหะสถาน การส่งข่าวสาร ตลอดจนการโจมตีต่อเกียรติยศ และชื่อเสียงของบุคคลนั้นจะกระทำมิได้ ทุกๆคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายจากการแทรกสอดและโจมตีดังกล่าว[18]"

---

[17] กุลพล พลวัน, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 7*, น.50.

[18] Article 12 Universal Declaration of Human Rights "No one shall be subjected to arbitrary interference with his privacy, family, home or

ดังนี้การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลโดยการลักลอบบันทึกภาพถ่าย หรือวีดีทัศน์โดยมิชอบอันเป็นการรบกวนการมีชีวิตที่สงบของผู้อื่นจึงเป็นการแทรกสอดโดยพลการในกิจการส่วนตัวของผู้อื่นสมควรที่ผู้เสียหายจะมีสิทธิโดยชอบธรรมในการที่จะได้รับการคุ้มครองให้พ้นจากสภาวะการแทรกสอด และโจมตีสิทธิส่วนบุคคลดังกล่าวโดยกฎหมายตามที่ปฏิญญาฯได้รับรองไว้แต่เนื่องด้วยปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนฉบับนี้มีฐานะเป็นเพียงสาสน์ที่กำหนดสิทธิมนุษยชนให้เป็นมาตรฐานเดียวกันในทุกประเทศเท่านั้น ไม่ได้มีผลเป็นสภาพบังคับให้ทุกรัฐสมาชิกต้องปฏิบัติตาม จึงมีความพยายามในการใช้กลไกอื่นเพื่อทำให้สิทธิต่างๆที่ปฏิญญาฉบับนี้มีผลในทางกฎหมายระหว่างประเทศ และกฎหมายภายในเป็นการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในประเทศสมาชิกให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และได้ผลจริงจังตามความมุ่งหมายของปฏิญญา จึงได้มีการพัฒนาจัดทำเป็นข้อตกลงระหว่างประเทศขึ้นกลไกต่างๆเพื่ออนุวัตการให้ประเทศรัฐภาคีสมาชิกกระทำการตามข้อผูกพันตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ตามกติการะหว่างประเทศ ข้อตกลงระหว่างประเทศฉบับที่มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลเช่นเดียวกับข้อ 12 แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ได้แก่ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมือง และสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Politic Rights 1966) โดยตามข้อบัญญัติที่ 17 บัญญัติว่า

" 1. บุคคลจะถูกแทรกสอดในความเป็นอยู่ส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน หรือการติดต่อสื่อสารโดยพลการหรือมิชอบด้วยกฎหมายหาได้ไม่ และจะถูกลบหลู่เกียรติและชื่อเสียงเกียรติคุณโดยมิชอบด้วยกฎหมายหาได้ไม่เช่นกัน

2. บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายจากการแทรกสอดหรือการลบหลู่เช่นว่านั้น[19]"

---

correspondence, nor to attacks upon his honour and reputation. Everyone has the right to the protection of the law against such interference or attacks."

[19] Article 17 International Covenant on Civil and Politic Rights

"1. No one shall be subjected to arbitrary unlawful interference with his privacy, family, home or correspondence, nor to unlawful attacks on his honour and reputation.

2. Everyone has the right to the protection of the law against such interference or attacks."

กล่าวโดยสรุปสำหรับข้อที่ 17 นี้บัญญัติคุ้มครองบุคคลไม่ให้ถูกแทรกสอดในความเป็นอยู่ส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน หรือการติดต่อสื่อสารทั้งโดยพลการ หรือโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้ยังรวมถึงการที่จะไม่ถูกลบหลู่เกียรติยศ และชื่อเสียงเกียรติคุณ โดยไม่ว่าการกระทำดังกล่าวจะเกิดจากบุคคลธรรมดา นิติบุคคล หรือหน่วยงานของรัฐบาลก็ตาม เช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในข้อ 12 แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ต่างกันแต่เพียงว่ากติการะหว่างประเทศนี้ก่อให้เกิดภาระหน้าที่ต่อรัฐที่เป็นภาคีสมาชิกในอันที่จะต้องตรากฎหมาย และกำหนดมาตรการใดๆเพื่อให้บทบัญญัติข้อ 17 นี้มีผลในการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลได้อย่างจริงจัง โดยจากการศึกษาทำให้เข้าใจได้ว่าสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวที่จะไม่ถูกแทรกสอดจากการลักลอบบันทึกภาพถ่าย หรือวีดีทัศน์โดยมิชอบนั้นเกิดขึ้นได้ในทุกๆสถานที่ไม่ว่าจะเป็นสถานที่สาธารณะ หรือสถานที่ส่วนบุคคล หรือไม่ว่าบุคคลนั้นจะอยู่ในสถานะใดในสังคมทั้งบุคคลสาธารณะ และบุคคลธรรมดาทั่วไปล้วนแต่ย่อมได้รับความคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนบุคคลตามที่บัญญัติในมาตรา 12 แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ และตามมาตรา 17 แห่งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง 1966 ทั้งสิ้น มีข้อสังเกตบางประการคือ มาตรฐานที่ใช้ในการคุ้มครองระหว่างสถานที่สาธารณะ และสถานที่ส่วนบุคคล หรือ ระหว่างบุคคลสาธารณะ กับบุคคลธรรมดาทั่วไปนั้นอาจจะได้รับความคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวที่ไม่เท่าเทียมกันเสมอไป เนื่องด้วยลักษณะของสาธารณสถานซึ่งเป็นสถานที่ที่ประชาชนใดๆสามารถเข้าไปได้โดยชอบ ดังนั้นไม่ว่าบุคคลนั้นจะมีสถานะใดในสังคม การปรากฏตัวในที่สาธารณะย่อมถือเป็นการกระทำที่บุคคลใดๆเข้าใจได้ว่าสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวนั้นจะได้รับความคุ้มครองในมาตรฐานที่น้อยกว่าขณะที่ตนเองอยู่ในสถานที่ส่วนบุคคล เช่นเดียวกับกรณีของบุคคลสาธารณะ ซึ่งคือผู้ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในสังคม หรือเป็นบุคคลใดที่อยู่ในอาชีพที่ต้องการการรับรองหรือสนับสนุนจากสาธารณชน[20] เช่น ดารา นักร้อง นักแสดง ข้าราชการ นักธุรกิจ เป็นต้น เท่ากับว่าบุคคลเหล่านี้ล้วนแต่ยินยอมให้ผู้อื่นสามารถล่วงเข้ามาในชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัวของเขาได้ เพื่อส่งผลในการให้ได้รับการรับรอง หรือสนับสนุนตนเองในอาชีพการงาน บุคคลสาธารณะนี้ตามกฎหมายจึงย่อมได้รับการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวน้อยกว่าบุคคลธรรมดาทั่วไป แต่ทั้งนี้การ

---

[20] กงจักร์ โพธิ์พร้อม,"ปัญหาทางกฎหมายมหาชนบางประการเกี่ยวกับการควบคุมการใช้ข่าวสารโดยเครื่องคอมพิวเตอร์,"(วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529) น.590.

เป็นบุคคลสาธารณะ หรือการปรากฏตัวในที่สาธารณะนั้นจะได้รับการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวน้อยลงเพียงใดนั้นทั้งมาตรา 12 แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ และตามมาตรา 17 แห่งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง 1966 ไม่ได้กำหนดเอาไว้ผู้ศึกษาจึงอนุมานได้ว่าการล่วงละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวนั้นจะกระทำได้เพียงเท่าที่ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่บุคคลใดๆที่ปรากฏตัวในที่สาธารณะ หรือแก่บุคคลสาธารณะมากเกินไปนัก เนื่องจากบุคคลเหล่านั้นยังคงมีสภาพความเป็นมนุษย์อยู่ และยังคงมีสิทธิโดยชอบที่จะได้รับการคุ้มครองในสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวอย่างเต็มที่ตามหลักสากลระหว่างประเทศนั่นเอง